

CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Circular per als socis · N.º 142

Abril - Juny 1971

Sumari:

ENTORN DELS ACCIDENTS DELS ES-
PELEÒLEGS, per Enric Prat i Balaguer.

UNA NOVA GALERIA A L'ÀVENC
DEL LLEST, per Salvador Vives i Jorba.

ELS PRIMERS M'L ANYS D'UNA CIU-
TAT: ÈGARA (i XVIII), per Ramir Masdén
i Castellet.

Carnet de Muntanya: GRAN FACHE
(3.006 m.), per Ag Fabra i Bofill.

BIBLIOTECA: Comentaris. - Relació de
llibres entrats.

CRÒNICA: Actes i conferències. -
XL Diada de Germanor X Marxa Ex-
cursionista Local de Regularitat per
Muntanya, Trofeu Manuel Closa. -
III Marxa de Regularitat del Vallès. -
XXXV Marxa Excursionista de Regula-
ritat de Catalunya. - Altres notícies.

SECCIÓ D'ALTA MUNTANYA: 21 Cur-
set d'Escalada. - Festa de Sant Bernat
de Menthon.

SECCIÓ D'INVESTIGACIONS SUB-
TERRÀNIES (S.I.S.): Notícies diverses.

EXCURSIONS REALITZADES.

GRAVATS (interior): Galeria Sardy
(Avenc del Llest). Dibuix: J. Morera. Fo-
to: S. Vives - Des del cim del Balaïtous
(3.146 m.): A primer terme, la Cresta del
diable i a la dreta destaquen la Gran
Fache, el Vignemale, el Pic Long, l'Ar-
diden, el Neoville... - El pic de la
Gran Fache des de Marcadau (1.860
m.). Fotos: Manuel Planchat.

PORTADA:

LA GRAN FACHE (3.006 M.) I EL VIGNEMALE (3.298 M.)
DES DEL BALAITOUS.

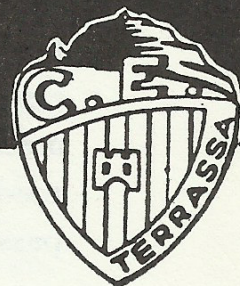
CLIXÉ: MANUEL PLANCHAT

Adherit a la
F. C. M.
i
F. C. E.

Circular per als socis n.º 142

ABRIL - JUNY DEL 1971

CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Entorn dels accidents dels espeleòlegs

L'amor a l'espeleologia no és raó suficient perquè es llancin quan passen accidents, judicis i censures als homes apassionats per la conquesta del món subterrani. Aquest sentiment segueix i seguirà existint com un somni per tots aquells que estimem aquest esport-ciència.

Els accidents que hem viscut últimament, ens ensenyen que no és un esport qualsevol. Cal anar preparat, tenir uns coneixements clars del que es fa i treballar amb tots els sentits. Tot espeleòleg ha de tenir una mentalitat altament identificada amb l'ambient en que es desenvolupa. Ha d'ésser fort i dur com els obstacles que ha de superar, afrontar les dificultats amb valor fins a l'últim moment. El sacrifici per la col·lectivitat ha de presidir el seu sentiment generós. És veritat que a l'espeleologia l'envolten molts perills, però és llavors quan s'ha de posar a prova la serenitat i la prudència. En aquests moments és quan ha de demostrar la seva valentia i experiència.

M'alegro poguer dir que dins la S.I.S. del nostre Centre hi han persones amb totes aquestes qualitats, capacitades per portar a bon terme qualsevol empresa per dificultosa que sigui. La compenetració i la solidaritat és la base d'aquesta Secció, que en tot moment ha sabut demostrar l'esperit de companyerisme.

Però n'estem cansats, i ens dol, de veure per la muntanya grups d'"espeleòlegs" que desprestigien la veritable finalitat de l'espeleologia. Elements als quals manquen tots aquests fonaments abans esmentats. Els podem anomenar espeleòlegs? Crec que no. Ja són masses els que han pagat car l'atreviment, cal fer quelcom d' immediat. És trist de que tan sols ens adonem d'aquestes coses quan passa algun accident.

L'espeleologia dins la F.E.M. ha estat sempre oblidada. Potser perquè no enquadra perfectament dins el muntanyisme. Però de totes maneres i mentre estiguem sotmesos a ella, no seria hora de que obrissin els ulls? La persona que porti i controli l'espeleologia catalana ha d'ésser respectada per tots. Només així és quan s'evitarien moltes coses que passen.

Enric PRAT I BALAGUER

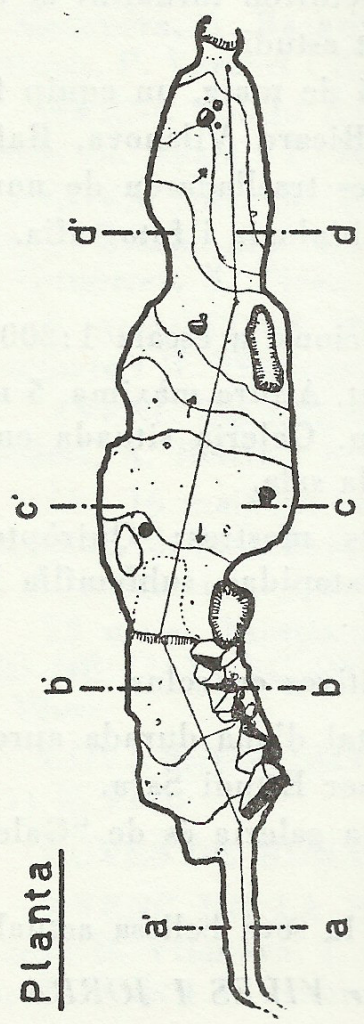
Una nova galeria a l'avenc del Llest

Un dels descobriments més curiosos que la S.I.S. ha realitzat últimament ha estat la troballa d'una nova galeria a l'avenc del Llest.

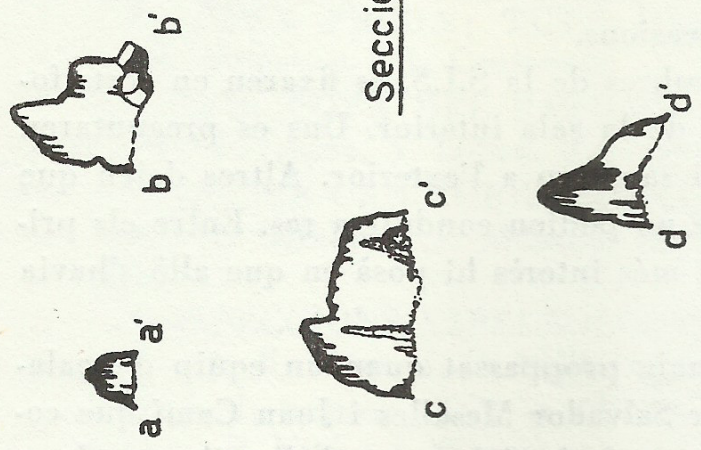
No tindria tanta importància si el descobriment no hagués estat fet a aquesta cavitat ja que, segons es diu, és una de les més visitades d'Espanya.

Aquest avenc, escola de molts espeleòlegs, va ser explorat per primera vegada l'any 1953 pel Club Muntanyenc de Terrassa, posant-hi al fons del pou d'entrada una reixa per resguardar la bellesa que posseïa el seu interior. No obstant, el poc respecte i educació envers els espectacles que la natura ens ofereix, tampoc mancà en aquest lloc, on es va trencar el pany de la reixa i actualment el seu interior està totalment destruït.

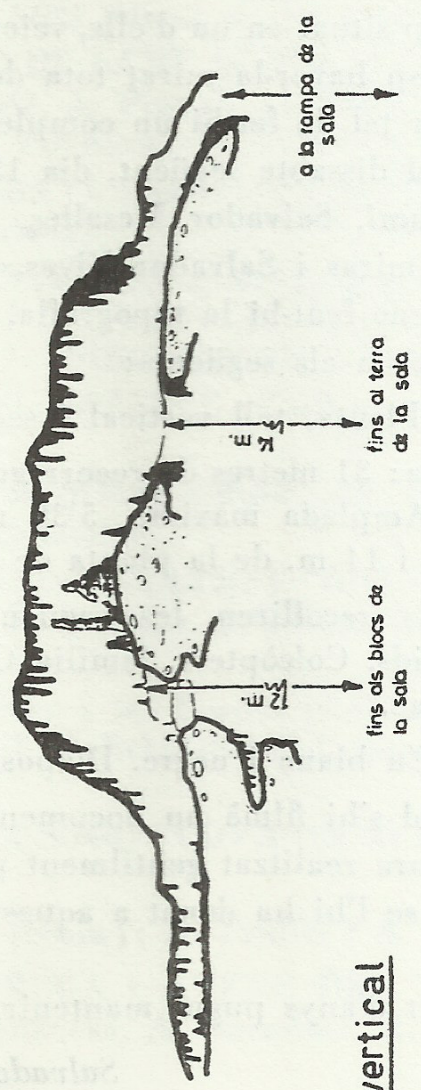
Planta

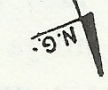
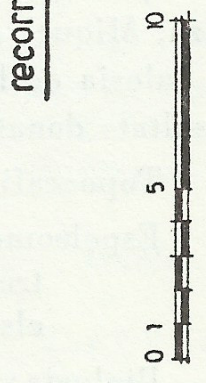
Seccions

tall vertical

recorregut : 31 m

GALERIA SARDY

de l'Avenc del LLEST (l'absoluta)

La Mata (St. Llorenç del Munt)

topog. : S. Vives - R. Vilanova (S.I.S.)

dibuix : J. Morera (S.I.S.)

Des d'aleshores l'avenc ha estat visitat pels membres del nostre Centre en moltíssimes ocasions.

Darrerament, varis membres de la S.I.S. es fixaren en certs forats existents sobre mateix de la sala interior. Uns es preguntaren si allò podia continuar, qui sap, cap a l'exterior. Altres deien que tan sols eren uns forats que no podien conduir a res. Entre els primers, fou Enric Prat el qui més interès hi posà en que allò s'havia de mirar.

I va ser el dia 9 de maig proppassat quan un equip d'escaladors de la S.I.S. format per Salvador Mesalles i Joan Camí que començaren l'escalada a la paret de la Sala per tal d'arribar a algun dels forats. Un cop situat en un d'ells, veieren que seguien en forma de galeria i un cop haver-la mirat tota decidiren tornar-hi al cap d'una setmana per tal de fer-hi un complet estudi.

Així doncs, el dissabte següent, dia 15 de maig, un equip format per Joan Camí, Salvador Mesalles, Ricard Vilanova, Rafael Pizà, Miquel Altimiras i Salvador Vives, es traslladaren de nou a la galeria de l'avenc fent-hi la topografia, biologia i fotografia. Els resultats donats foren els següents:

Topografia: Planta, tall vertical i seccions, a escala 1:200.

Espeleometria: 31 metres de recorregut. Altura màxima, 5 metres. Amplada màxima, 5'30 m. Galeria situada entre els 12 i 14 m. de la planta de la sala.

Biologia: Es recolliren les següents mostres: Quiròpters. Aràcnids. Coleòpters, família Catopidae, subfamília Batyscinae.

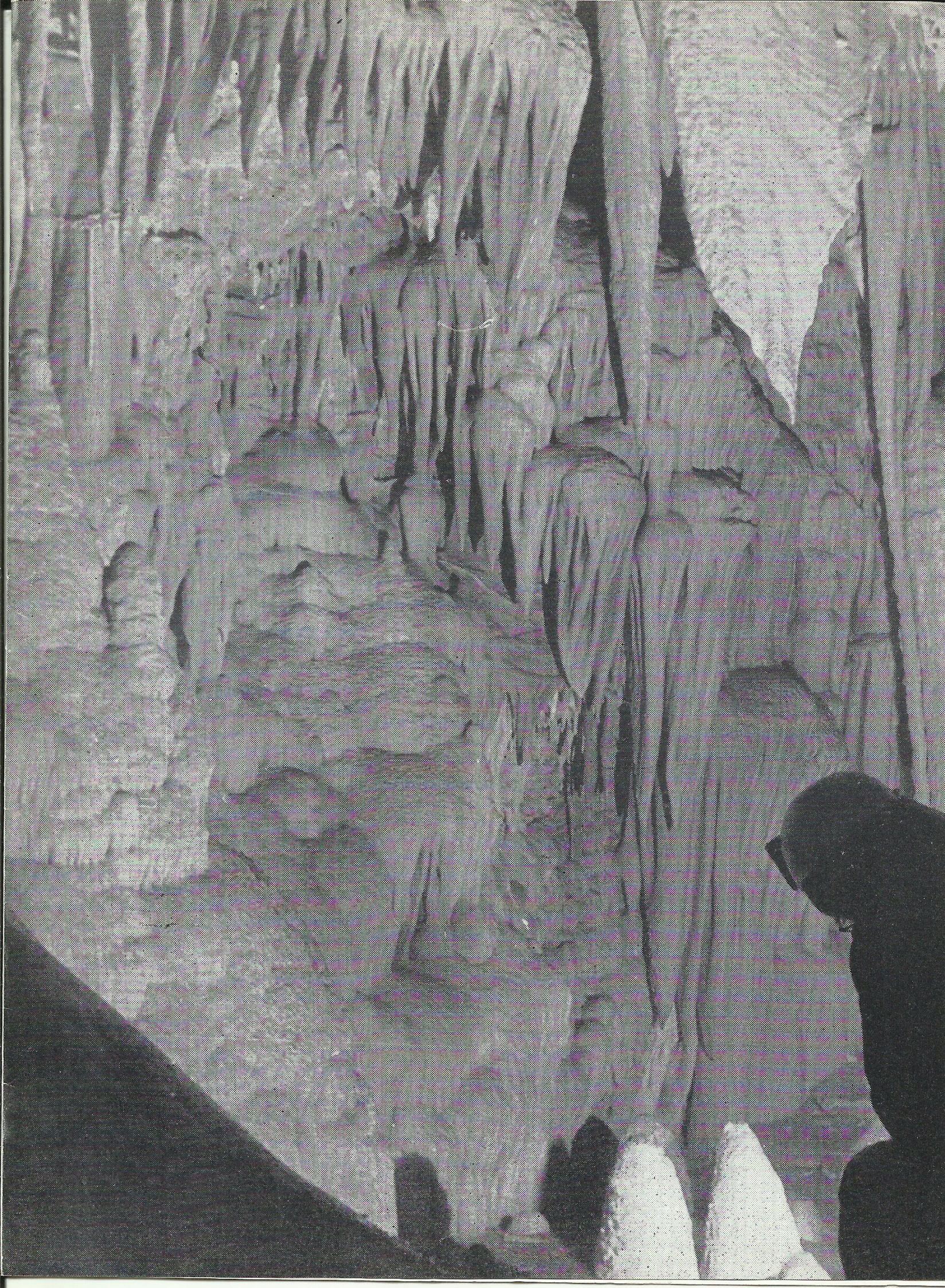
Fotografia: En blanc i negre. Diapositives en color.

Dies més tard s'hi filmà un documental d'una durada aproximada de mitja hora realitzat gentilmente per Estudi Sara.

El nom que se l'hi ha donat a aquesta galeria és de "Galeria Sardy".

Que per molt d'anys pugui mantenir la seva bellesa actual.

Salvador VIVES I JORBA

Els primers mil anys d'una ciutat: Ègara

(De l'any 300 a. de C. al 700 d. de C.;
períodes ibèric, romà i visigòtic)

i XVIII

LA "CELLA MEMORIA" DE SANT CUGAT DEL VALLÈS

Volem parlar d'aquesta petita església que fou descoberta no fa molts anys, dins el pati central del claustre romànic del segle XIII, en el Reial Monestir de Sant Cugat, ja que aquests vestigis, es troben dins el terme jurisdiccional de Terrassa, i pertanyen al temps que venim aquí analitzant, és a dir, el segle VIè. i per tant és coetanea de les nostres esglésies episcopals.

La tradició situa a Sant Cugat, un Castell romà, —el "Castrum Octavianum"— que fins ara ningú ha trobat, i s'anomenava així, no perquè fos de l'època de l'emperador Octavi, sinó perquè distava vuit milles de Barcelona, seguint la "strata" o calçada romana.

Segons les actes del martiri de Sant Cugat, es conta, que el Sant fou conduït al Castre Octavià, on en temps de Dacià, n'era prefecte. Dioclecià, i en aquest edifici militar, fou mort per decapitació.

Les restes de les parets del temple descobert en l'àmbit del

claustre, mostren un edifici de tipus basilical, amb una àbsida que sembla fou afegida posteriorment, i té la forma poligonal en l'exterior (cinc costats d'un decàgon), i arc de ferradura per dins. Aquest absis és molt similar al del Baptisteri de Sant Miquel, amb la sola diferència de que el de Sant Miquel, té set costats d'un poligon de catorze.

Al voltant d'aquest petit temple, s'hi trobaren enterraments baix-romans, paleocristians i hispà-visigòtics. El més característic, és una lauda sepulcral en mosaic, que testimonieja un temple funerari o "cella memoria" del segle IVart. o Vè., dedicada al màrtir Sant Cugat. L'àbsida de l'aula basilical, és com ja hem dit, del segle VIè.

El camí que de Barcelona anava cap a Ègara, passava per Sant Cugat, i també el que enllaçava amb la Via Augusta, ja fos en direcció a "AD FINES" (Martorell) o cap Arragona (Sabadell).

En motiu del fracassat intent de desplaçar les muralles del Monestir, i de la iniciació cons-

tructiva de la Universitat Autònoma, s'han fet unes prospeccions arqueològiques, dins el recinte del cenobi, amb el propòsit de localitzar les restes del "Castrum Octavianum" o castell romà. Els resultats, han estat decepcionants ja que sols s'han trobat fragments de tègula romana, pertanyents a alguna senzilla sepultura tardo-romana, cosa que ve a recolzar el nostre particular criteri, de que les edificacions romanes, cal buscar-les en lloc distint i separat d'on hi hagi una església cristiana amb el seu corresponent camp sant, puix les lleis llavors vigents prohibien terminantment edificar-les, dintre els nuclis urbans, per raons ben comprensibles d'índole sanitària. Les restes de l'introvable *Castre Octavià*, deuen buscar-se fora del recinte cenobític, o en un punt força separat de la "cella memoria" i del seu adjunt cementiri.

ELS ÀRABS OCUPEN LA CIUTAT D'ÈGARA

Els àrabs, passaren l'Estret de Gibraltar a l'any 711, i ho feren de moment no com a inva-

sors, que es mouen per propi impuls, sino en la condició d'aliats de les forces del fill de Vitiza, Àkila II, a fi d'intentar sotmetre els partidaris de Roderic, que elegiren a aquest últim, com a rei de les "Hispaniae" (Espanyes) visigodes, en lloc del successor natural de l'últim monarca, decés que s'havia produït feia poc.

Roderic, mai no regnà, ni el territori català ni el de la Septimània, ja que dites regions sols reconegueren com a rei legítim al fill de Vitiza, Àkila II, que en vida del seu pare, ja exercia l'alt càrrec de "Dux" en l'extensa província tarraconesa.

— És un error, citar a Roderic com a rei general d'Espanya, quan en realitat mai ho fou, i sols d'una petita porció de la mateixa. De la relació de reis gods que regnaren a Catalunya, cal excloure-hi el nom de Roderic, o més popularment Don Rodrigo, ja que aquest, mai exercí aquí, el seu reial domini.

La sorprenent facilitat de la conquesta musulmana, no té altra explicació que una raó ben entenedora, i és de que els àrabs

vingueren a reforçar les forces del partit de Vitiza, i per consegüent trobaren gran ajuda per la seva ràpida progressió victoriosa.

El concepte força generalitzat, de que els àrabs, entraren a Espanya, posseïts per un ardent desig de proselitisme religiós, és totalment fals, doncs donaren sobrades proves de la més gran tolerància, que molt bé pot atribuir-se a respectuosa indiferència.

Si l'arquebisbe de Toledo, Sindered, fugí a tot córrer, tan bon punt s'aproparen les tropes africanes de Tarik, ho feu, perquè estava extremadament compromès amb els partidaris de Roderic, i no per la seva condició d'arquebisbe catòlic, puix bé ho demostra, el fet, de que l'arquebisbe de Sevilla Oppas, que era del partit vitizà, anava junt a les tropes mahometanes i altres aliats.

Després de la derrota de Roderic, l'organització eclesiàstica visigoda, va subsistir amb caràcter general a tot el territori dominat pels musulmans o els seus aliats, mantenint-se inalterable,

tant la celebració del culte en les esglésies, com la vida monàstica en els cenobis, i així mateix proseguí la convocatòria dels Concilis. No fou excepció, d'aquesta general manera de comportar-se, el que succeí en el Bisbat i temples egarencs, essent respectats tant els edificis com les persones, on s'efectuaren sense interrupció els oficis religiosos, i la normal tasca i visita pastoral, en tota l'extensa diòcesi egaresa.

No devem oblidar, que Ègara, es trobava situada en zona vitizana, o sigui en territori amic i aliat de les tropes àrabs.

És un consol, saber, que els àrabs no sempre han actuat en contra dels interessos dels habitants de la nostra regió, i no diem Catalunya perquè en aquell temps encara no existia el concepte de la nostra nacionalitat.

A conseqüència de la renúncia al tron d'Àkila II, els catalano-septimans, elegiren al seu germà Ardon o Ardobast, —i segons refereixen antics documents,— Àkila, regnà tres anys i Ardon set: "Achila regnavit annos III; Ardobastus regnavit

annos VII". Ardon, abdicà, i aquesta nova renúncia portà algunes dissensions i lluites entre els aborígens i els musulmans, provocant l'ocupació "manu militari" de tot el nostre territori per les tropes àrabs.

L'església mossàrab, és a dir, l'església formada pels cristians residents en les terres sota domini musulmà, va tornar a recuperar dues de les atribucions que en dret li corresponien, i que va perdre en temps visigot, com a conseqüència de l'excessiu temporalisme dels seus dirigents; i aquestes atribucions eren: la lliure elecció dels bisbes i la independència en la convocatòria dels concilis, i la redacció de la temàtica, a tractar quedant l'església totalment deslligada de l'interès estatal o governatiu.

L'església, com institució religiosa, tingué durant el comandament àrab, una autonomia que no havia mai posseït sota el proteccionisme d'un estat que tan alardejava de cristià, i que utilitzava majorment la institució per a recolzar les seves conveniències polítiques o estatals. La separació entre els poders o jerarquies eclesiàstiques i les civils o militars, fou norma general que

es mantingué escrupolosament durant tot el període àrab.

Una mostra fefaent del referit esperit en allò que es refereix a tolerància religiosa, ve reflexada pel text d'un document dirigit per Abd al Aziz, fill de Musa ben Musayr al Rei Teodomir, senyor de Múrcia: "En el nom d'Allah, Clement i Misericordiós, Tudmir (Tedodomir), obté la pau i rep el compromís sota la garantía d'Allah i la del seu profeta, de que no serà alterada la seva situació ni la dels seus, de que els seus drets de soberania no li seran discutits, de que els seus súbdits no seran assassinats, ni reduïts a captivitat ni separats de la seva muller i els seus fills, de que no seran destorbats en l'exercici de la seva religió, i de que les seves esglésies no seran incendiades ni despullades dels objectes de culte que en elles hi existeixin...".

És aquest un panorama força diferent, d'aquell que la fantàstica llegenda dels Cavallers d'Ègara i la seva obstinada resistència, i altres contalles per l'estil, intenten fer-nos creure, amb evident perjudici, i total adulteració de la simple i única veritat històrica.

FI.

Ramir MASDÉU i CASTELLET

CARNET DE MUNTANYA

GRAN FACHE (3.006 m.)

Un al costat de l'altre, estirats en l'ampla llitera del refugi de Piedrafita (2.130 m.), dormírem profundament fins vers les tres de la matinada que el terrabastall d'un tro imponent ens desvetllà de sobte. Mentre ens fregàvem els ulls i recobràvem la noció exacta del lloc on ens trobàvem, per les finestrelles del refugi entrava la claror d'un nou llampec, alhora que per les muntanyes de l'exterior hi ressonava, altre cop, un formidable tro. Un de nosaltres va aixecar-se i, en obrir la porta del refugi, entrà una furiosa ràfega de vent, seguida d'un altre llampec, que obligà al company tafaner a recloure's novament. La tempesta estava desfermada i els llamps i els trons es succeïren, sense parar, més de cinc quarts, durant els quals semblava que el cel i la terra sostinguessin un irat diàleg o una lluita imponent i esgarrifosa.

Decididament, durant aquesta excursió, està vist que el temps no vol afavorir-nos; si bé abans d'ahir ens va permetre escalar el Midi d'Ossau amb un cel immillorable, a la tarda ja va girar-se'ns d'esquena, dificultant-nos l'arribada al refugi d'Arremoulit i l'ascensió, de l'endemà, al cim del Balaïtous (1). En canvi, en baixar ahir d'aquest massís vers els estanys de Respumoso i Campo-Plano, unes ullades de sol saludaren la nostra arribada a aquest refugi, fent-nos renéixer l'esperança que encara avui ens seria possible pujar als pics d'Infern, esdevinguts tràgics feia tot just un mes, en trobar-hi la mort dos excursionistes francesos, els quals, segons reportà la premsa, foren sorpresos i fulminats prop del cim per una tempesta de descàrregues elèctriques.

S'escau just avui un any i una setmana que aquest refugi de Piedrafita va ésser inaugurat. Fou el 12 d'agost del 1929, quan quedà obert oficialment en el vessant aragonès del massís del Balaïtous i, des d'aleshores, facilita, ultra l'ascensió a aquest cim de primer ordre (el Cerví dels Pirineus, 3.146 m.) també a la de tots els demés cims del seu cercle, puix que abans, a base de pernoctar sota teulada, solament eren factibles pel costat francès, servint-se del refugi d'Arremoulit del *Club Alpin Français*. Aquest de Piedra-

(1). — Vegi's Carnet de Muntanya: Midi d'Ossau, 1.ª asc. nacional - Butlletí del C. E. T. 1968, n.º 130, pàg. 163.
I Carnet de Muntanya: Balaïtous - «Arxiu», Butlletí del C. E. T. 1932, n.º 76, pàg. 19.

fit a és també de caràcter lliure, amb lliteres per a una dotzena d'excursionistes. És propietat de l'entitat "Peñalara" de Madrid, que el va fer construir i en portà la direcció, si bé rebé importants donatius —i per tant van contribuir i cooperar també a aquella edificació— d'altres entitats muntanyenques com la "Federación E. d'Alpinismo", la F. Vasco-Navarra, la de Granada, la de Bilbao, el nostre Centre E. de Catalunya, etc.

Davant la importància i les proporcions que el temporal va prenent, la nostra curiositat també ens fa incorporar per tal de veure l'exterior, a través d'una de les petites finestres del refugi: la fosca és profunda, però el continuat llampegueig il·lumina intermitentment el paisatge, talment com si un gegant d'aquells afrosos paratges anés produint explosions d'enormes càrregues de magnesi. Al seu torn, el vent huracanat barreja, a l'esclat formidable dels trons, uns xiscles i uns renills estridents, alhora que fa dansar una fantàstica i desesperada sarabanda als quatre pins que hi ha junt a l'estany de Respumoso. Plou a més no poder.

Vers les cinc la tempesta ha minvat, fent-nos l'efecte que acabava de decidir-se aquella lluita èpica entre els poderosos elements i la muntanya. Ha parat de ploure i sols el vent va bufant, amb certa intensitat, sense que aconsegueixi, però, espargir les boires llefiscoses que embolcallen els cimals. Un xic més tard el jorn s'aixeca, agrisat i trist, amb el cel completament invisible. Amb tot no sembla presagiar-se cap nou temporal. Davant d'això, resolem emprendre l'excursió vers el coll de la Fache; en ésser allà veurem si el temps ens aconsellarà d'anar, tal com tenim projectat, als Pics d'Infern i baixar als banys de Panticosa pel coll d'Arolas o, pel contrari, baixarem directament al balneari pels estanys de Bachimaña contornant pel port de Marcadau.

Deixant a l'esquerra els estanyols de les Granotes i la ribera de Piedrafita, seguim el curs d'aquesta pel seu costat dret. En la *Guide Soubiron* s'indica de pujar pel costat esquerre, però Jean-Marie creu millor pujar per l'altra banda, fins a l'estany de Campo-Plano, tota vegada que sota d'aquest, hi ha una falla del terreny de difícil franquejar (1). En ésser a aquest estany el voregem igualment per la banda dreta i, poc més amunt, en trobar l'aiguabarreig

(1). — Posteriorment ens hem adonat que Georges Ledormeur, en la seva guia *Les Pyrénées Centrales* —un exemplar de la qual, en aparèixer l'obra en 1929, tingué la gentilesa d'enviar-nos-el cordialment dedicat— consigna que, fins al coll de la Fache, cal pujar sempre per la banda esquerra, encara que prenent una orientació molt més septentrional de la que indica Pierre Soubiron. - L'expert cartògraf i entusiasta pireneïsta Ledormeur, presidí la representació del C. A. F. en el citat acte inaugural del refugi de Piedrafita.

del torrent que davalla del coll de la Fache, amb la ribera de Piedrafit, travessem aquesta per continuar ascendint pel vessant septentrional.

El pendent comença a ésser més pronunciat i llur ascensió, pel damunt de tarteres i congestes i dessota aquest cel de plom, va esdevenint lenta i acompassada. En acostar-nos a la clotada dels estanys dits de Liena-Cantal resolem tornar a traspasar la ribera i pujar pel costat dret, tota vegada que, amb seguretat, no trobarem el *névé* tan dur i no serà tan fàcil relliscar.

Quan fa poc més de dues hores que hem deixat el refugi, arribem a aquesta petita vall, a la que trobem completament recoberta de neu, fins molt amunt, prop dels contraforts de la Gran Fache (3.006 m.); els dos petits estanys, als quals veiem a molts metres sota nostre, tota vegada que en aproximar-nos-hi hem anat guanyant alçària, tenen la superfície completament glaçada, malgrat trobar-nos a mig agost. Sense perdre altitud anem vorejant el cercle, seguint de través el pronunciat pendís de la grandiosa congesta, la qual té tot l'aspecte d'una gelera, no sols per la seva extensió i profunditat, sinó perquè s'hi troben varies esquerdes longitudinals i en la seva part superior conté una profunda *rimaye*.

El tenir de caminar clavant sempre els peus de costat i l'haver de recolzar el cos vers el pendent, per mitjà del piolet, exigeix de tots nosaltres un esforç i una tensió nerviosa molt més gran de la que hauríem pogut suposar. El passatge sembla fer-se inacabable. De sobte, en creuar una de les canals que davallen de la Gran Fache, un cruiximent espantós i estrany ens fa aixecar el cap enlaire; allà dalt, proper a la boira baixa, un enorme bloc de glaç blau vacil·la lentament... Instintivament apretem el pas per tal de sortir quan abans d'aquell mal indret, puix veiem el grandíol bloc com va perdent l'equilibri i es decanta més i més vers enfora la canal. A aquest perill cal afegir-hi el que aleshores també va córrer un de nosaltres, el qual, en voler traspasar depressa, li fallà la posició inclinada dels peus i rodolà gelera avall fins que, amb la serenitat del cas, va poder aturar-se uns metres avall, clavant el piolet. Aquesta petita incidència, que podia haver estat de grosses proporcions, degut a la gran alçària a què ja ens trobàvem, ens ha fet veure la nostra temerària deixadesa: anàvem deslligats.

Mentre el company torna a pujar tot tallant graons en el gel, assegurat amb la corda que li hem fet arribar, veiem el bloc de glaç del *couloir* com es desagafa del tot dels roquissers i es desplo-

ma de cop, vers el buit, produint un terrabastall fantàstic. La sensació de veure davallar aquella massa colossal i inerta, a la que empíricament calculàrem en més de seixanta metres cúbics de glaç, atreta vers el fons per la seva irresistible pesantor, no és per ésser descrita. Al nostre costat, a una vintena de metres i en el precís indret per on poc abans nosaltres hem travessat la canal, ha anat a estrellar-se l'enorme bloc, la violenta topada del qual ha produït un soroll tan fort, que ens ha fet pensar amb els trons de la nit passada, alhora que hem vist rodolar, fins al fons de la profunda vall, reduït a una infinitat de trossos i bocins, aquell desmesurat bloc de gel blavós, segurament desagafat per la pluja de la matinada. Esmaperduts per la commoció, quedem uns moments sense parlar-nos, immòbils i indecisos; al cap de poc, però, tot esdevé estàtic i el silenci de les neus i dels roquissers torna a regnar de nou...

Per fi, després d'una hora força fadigosa, sortim de la neu i, previ un curt, però ben guanyat repòs, enfilem el clapissar que porta al coll de la Fache (2.738 m.), al que arribem a les quatre hores i mitja d'haver sortit del refugi de Campo Plano o de Piedrafità: eren les onze. Malgrat veure que la boira intermitentment va cobrint i destapant la punta de la "piràmide violeta de la Gran Fache", com l'anomenà Henry Russell i preveure que possiblement el panorama del cim serà ben minso, deixem al coll tota la impedimenta i, per la cresta superior del costat aragonès, en cosa d'una hora llarga assolim el seu cim (3.006 m.). L'horitzó és un autèntic teló de fum: al nostre entorn, en les fondalades, visualitat agri-sada; enfront, vers el sud, veiem els massius d'Arolas (3.060 m.) i el d'Algas (3.045 m.), amb els cims completament dintre la boirada i els Pics d'Infern (3.083 m.) que fumegen com un volcà. En comentar-ho en Pierre, el nostre simpàtic *porteur*, es limita a dir tot mig rient: *Dans l'enfer il y a beaucoup de feu, messieurs! regardez quelle fumée sort du pic... il faudra penser d'aller au ciel au lieu de l'enfer!!* Certament, amb aquest temps, no cal pas pensar d'anar als pics d'Infern, sobretot tenint ben viu el record de l'accident, ja citat, que hi esdevingué feia quatre setmanes.

Retornats al coll, recollides les motxilles i els piolets, davallem uns metres pel tarterar del vessant francès tot decantant-nos vers la dreta, per tal d'anar contornant el massiu de la Gran Fache, fins arribar al port de Marcadau (2.566 m.), al que hem de pujar tallant uns graons en un pendís de glaç, sense la més petita emergència rocosa on poder-nos agafar. Per aquest port entrem al vessant ara-

gonès, damunt el qual la boira no és tan espessa, especialment vers la part oriental de la vall, el paisatge de la qual té un color de coure resplendent, en lloc d'ésser agrisat com el que fins ara hem vingut veient.

Davallem del port un bon tros fins a trobar un corrent d'aigua, que s'escorre d'una congesta, on preparem el dinar. Finit aquest i d'acord amb el que a l'iniciar la jornada ja havíem convingut amb ells, pel cas d'abandonar l'anada als pics d'Infern, ens acomiadem de Jean-Marie Gézat i de Pierre Haure, el nostre guia i *porteur*, respectivament, ambdós del C. A. F., els quals, retornant al port de Marcadau, baixaran al refugi Wallon i d'allà a Cauterets, el primer i a Eaux-Bonnes, el segon, pobles on resideixen. Els bons desigs i les encaixades són cordials, sobretot amb en Jean-Marie, amb qui l'any passat ja recorreguérem, ultra el Vignemale, tota la regió del Mont-Perdut, des de la bretxa de Tuquerouye a la de Roldan.

Desseguida d'haver emprès la davallada trobem a mà dreta, emmarcats pel blanc de la neu, els dos estanys superiors de Bachimaña (2.460 m.), les aigües dels quals engendren la ribera de Caldarés, a la que travessem pel damunt de les grosses roques del tarterar. Per la dreta, anem seguint la corrent d'aigua fins a la confluència amb el torrent que, per l'esquerra, baixa dels estanys de Bramatuero i amb el que, poc més avall i per la dreta, davalla dels llacs d'Infern. Per una d'aquelles rares casualitats, que tan poques vegades s'esdevenen als Pireneus, al peu d'aquest triple aiguabarreig, podem collir uns quants *edelweiss* que hem descobert en un petit clap d'herba. Continuant la marxa ben aviat albirem, al fons d'una sèrie de marges alterosos, els estanys inferiors de Bachimaña (2.192 metres), als que arribem tot descrivint nombroses giragonces i al cap de cinc quarts d'haver sortit del dessota del port de Marcadau.

En deixar el darrer estany passem a la dreta de la ribera, pel damunt un pont de fusta; a la nostra esquerra el riu es desploma en un buit alterós, formant el fantàstic salt de Lavaza, en eixir del qual tan aviat s'entafura, esbojarrat i cridaner, per dintre la gorja, com s'esmuny, suau i mansoi, per la prada verdejant.

El paisatge esdevé bell i interessant per moments. El temps també sembla voler acabar d'embellir-lo, puix que, de tant en tant, unes ullades de sol surten pels esborancs que es produeixen en les boires i fan brillar, com diamants, les cascades d'aigua que van succeint-se fins als Banys de Panticosa. En el grandió salt del Pi, passem un altre pont de fusta. L'aigua produeix un soroll formidable

i tenim ocasió d'admirar, a contrallum, com el polsim que produeix el saltant, descompon la llum solar formant una curiosa aurèola de diversos colors. Amb dificultat, puix que tenim d'allunyar-nos degut als esquitxos, impressionem uns metres de film d'aquesta interessant cascada, que salta entre dues aplomades parets de roca.

Finalment, per entre un petit bosc, arribem damunt les terrasses que dominen el balneari de Panticosa al que baixem seguint les ziga-zagues del camí. Aquest balneari està situat a 1.639 metres d'altitud i disposa de cinc manantials d'aigua distints: tres de sulfatats, un de sulfurós i un altre de nitrogenat. Formen l'establiment termal, ultra els edificis dels manantials, diversos hotels, la capella, el casino-teatre, botiga de comestibles, barberia, escorxadó, etc. a més d'un magnífic parc i un gran estany, pel costat del qual s'esmuny la carretera que porta al poble de Panticosa i a l'estació de Sabiñánigo.

Són les quatre de la tarda quan entrem a l'Hotel Continental, donant per acabada aquesta excursió al Midi d'Ossau, al Balaïtous i a la Gran Fache, aquesta darrera, com ja hem dit, per canvi forçós dels projectats pics d'Infern. Demà migdia, amb el cotxe del balneari, marxarem vers Sabiñánigo i d'allà, amb tren, fins a Saragossa, la qual ciutat tenim la intenció de visitar abans de retornar a Terrassa.

Una vegada reposats i fetes les nostres toaletes, sortim per tal de prendre un refresc i deambular pel luxós balneari. Desseguida ens donem compte que, a Panticosa, la vida hi transcorre d'una manera banal i aburgesada, a jutjar pels tipus pedants, amb *pose* aristocràtica, que formen la colònia de banyistes i estiuejants. Ens fa tot l'efecte que, a aquesta gent, no els diu res la bellesa de les muntanyes que els envolten i si solament els interessa els *gardens-party*, les *soirées* i el *flirt*. L'ur "cultura" els fa considerar vulgar a la muntanya i segurament que ignorants o imbècils als excursionistes; en canvi els permet discutir, sota els avets del parc o ran del llac, de modes i de qüestions internacionals, de coses picaresques i d'assump-tes immortals, de guisats i de poesia. ¿Qui seria capaç de fer entendre a aquesta gent els misteris i els encisos de la muntanya, als quals nosaltres ja enyorem així que tornem a estar en contacte amb el viure hipòcrita dels humans?

Ag. FABRA I BOFILL

Agost, 1930.

Nota. — A la gentilesa de l'amic Manuel Planchat devem la publicació de les fotografies que il·lustren aquest fragment del nostre «Carnet de muntanya», les quals fotos foren obtingudes en una excursió posterior, amb magnífic temps. A ell, doncs, el nostre sincer regreïament.

Biblioteca**Comentaris:**

—De nou un bon amic, ens ha fet arribar a les mans, por si volíem fer-ne el comentari, el segon volum de EL CENS DEL COMTE DE FLORIDABLANCA. 1787, a cura d'en Josep Iglésies. En la nostra circular n.º 138 del 2on. trimestre del 1970, parlàvem ja d'aquest valuós estudi, quan comentàvem el primer volum, que igual com aquest, es deu al mecenatge de la Fundació Salvador Vives i Casajuana. No repetirem doncs, el que allí diguérem. Sols remarcarem que es tracta dels mateixos estudis de la resta de municipis catalans. Un resum total dels 14 corregiments de Catalunya i un estat general del corregiment de Barcelona. Tanca el volum que té 572 pàgines, un índex general de les localitats, indicades en els dos volums, detallades alfabèticament i amb les denominacions antigues i actuals, corregiments i comarques. Ens crida l'atenció i val la pena de senyalar, les dades de diversos pobles de la nostra rodalia: Mura (305 habitants), Talamanca (147 hab.), Rellinars (124 habitants), Vacarisses (657 hab.), tots ells pertanyien al corregiment de Manresa.

—La mateixa Fundació Salvador Vives i Casajuana, ens ha enviat per a la nostra biblioteca, la seva publicació, el llibre titulat: RECOPI·LACIÓ DE DADES SÍSMIQUES DE LES TERRES CATALANES, ENTRE 1100 i 1906, obra pòstuma del professor Eduard Fontserè i en el que també ha col·laborat activament en Josep Iglésies. Volum de 546 pàgines, il·lustrades amb nombrosos gravats. El valor científic i històric del llibre, és molt important. Comença amb una introducció, visió general del període, relacions cronològiques i detalls de cada terratrèmol. Catàleg, bibliografia consultada i índex de localitats. Els estudiosos tenen amb aquesta obra de sismologia un treball de primera categoria i físics i geòlegs estan d'enhorabona.

Nosaltres ens enorgullim de poguer posseir aquesta obra que ocupa lloc d'honor en les nostres vitrines i agraïm vivament a la Fundació que l'ha editada, la seva deferència en fer-nos-en ofrena.

—Relació de llibres entrats:

ELS MISTERIS DE CAN FARRÉS DE DALT, donatiu del seu autor, el nostre consoci en Vicenç Serrano.

RECOPIACIÓ DE DADES SÍSMIQUES DE LES TERRES CATALANES ENTRE 1100 i 1906, d'Eduard Fontserè i Josep Iglésies, donatiu de la Fundació Salvador Vives i Casajuana.

Moltes gràcies als generosos donants.

Crònica

ACTES I CONFERÈNCIES:

—16 d'abril: El Sr. Josep M.ª Martorell, dissertarà sobre el tema, UNA EXPERIÈNCIA: UNS QUANTS ANYS D'ESCOLTISME. Mentre estàvem celebrant el 2on. Curs d'Excursionisme, destinat a nois i noies de 14 a 16 anys, semblà adient demanar la col·laboració del Sr. Martorell per aquest acte. El Sr. Martorell, és arquitecte i guanyador de diversos premis FAD. El seu pare Artur Martorell, fou membre de la Junta fundacional de la nostra entitat, famós pedagog i col·laborador amb mossèn Batlle i l'obra dels Minyons de Muntanya. Per aquest doble motiu, fou un goig tenir el Sr. Josep M.^a, entre nosaltres. L'auditori seguí amb molta atenció les explicacions del conferenciant, que senyalà els detalls històrics i l'evolució de l'escoltisme a la nostra terra. La formació del jovent en tots els ordres i també en el seu sentit espiritual. Tancà l'acte un animat col·loqui.

—23 d'abril: Sessió commemorativa en recordança dels ex-presidents Srs. Manuel Aurell i Manuel Closa. La determinació de l'assemblea del 29 de gener passat en la Reunió General reglamentària, de dedicar un acte d'homenatge als dos ex-presidents desapareguts, va celebrar-se en aquest dia. Ocuparen lloc preferent en el nostre saló, els familiars dels Srs. Aurell i Closa. Obrí l'acte el Dr. Josep M.ª Arias, amb unes emotives paraules de presentació.

En Jaume Fabrès glossà la figura d'en Manuel Aurell, mentre es projectaven diverses diapositives fotogràfiques. Un enfilall d'anècdotes viscudes, ens donaren la mesura del tremp del caràcter d'en Manuel Aurell. El seu sentit d'embadaliment per les coses minúscu-

les i les reaccions jovials de l'Aurell davant de la troballa d'una font, d'un camí, d'un paisatge, etc. contrasten fortament amb la seva robusta humanitat. Portà el timó del Centre amb mà dreturera, de l'any 1942 al 1950 i la seva tasca fonamentà la nova supervivència de l'excursionisme local.

En Carles Puig comentà la persona d'en Manuel Closa. Constància, voluntat i fe, presidiren sempre la dedicació d'en Closa a favor de les generacions excursionistes terrassenques. Mestre i company alhora, de tots nosaltres. Persona bona i humil per excel·lència. Del 1961 al 1963 exercí la presidència d'una manera efectiva. Una col·lecció de diapositives escollides acabà d'arrodonir el retrat d'en Closa.

Tancà la sessió el nostre president en Josep Mies, que palesà l'agraïment, en nom de tots els assistents, als amics desapareguts i en les persones dels seus familiars.

Volem donar també les gràcies als consocis i amics, Arias, Fabrés i Puig, pels seus parlaments i a Florenci Soriguera que atengué el nostre prec i dibuixà expressament pel targetó-recordatori, les siluetes del Sant Llorenç del Munt i dels Encantats i també a tots els que no citem, però que d'una o altra manera col·laboraren al millor lluïment de l'acte.

—7 de maig: D'extraordinària, podem qualificar la sessió de cinema, presentada el passat dia 7 de maig, en el saló Regina de la nostra ciutat.

Sota el títol de "El descenso del Eiger con esquís", la sessió, comentada per en Carles Pardo, va constituir un veritable èxit, ja que totes les pel·lícules foren molt aplaudides i ben acceptades pel nombrós públic assistent.

Foren cinc les pel·lícules presentades: "Olimpiada de Grenoble", "Del acero a la nieve", "Hombres y nieve polvo" e "Invierno en Austria", totes de gran interès pels aficionats a l'esquí.

Naturalment, "l'estrella" de la nit, era "El descenso del Eiger con esquís", una gran pel·lícula, filmada desde helicòpters, amb un jove monitor d'esquí a l'hivern i guia a l'estiu: Sylvain Saudan. Un home, que amb vint-i-quatre anys i unes cames de ferro, el veiem realitzar aquesta increïble gesta sobre esquís, amb una tècnica personal de molts viratges per minut, amb les seves corresponents parades, i que el porta a denominar-lo "L'esquiador de l'impossible".

Sylvain Saudan, ha realitzat més descensos, concretament:

Couloir Spencer (Agulla Blaitère)

Couloir Whympier (Ag. Verte)

Couloir Gervasutti (Mont Blanc Tacul)

Couloir Marinelli (Mont Rosa)

Cara N O de l'Agulla Bionnassay

i amb uns projectes fabulosos, com el descens de l'Anapurna, com a més immediat, i, ja més llunyà, el gran descens de l'Everest.

En resum, una gran vetllada de cinema, de la que tots en vam quedar satisfets, i meravellats en contemplar les belleses que, aquest bonic, al mateix temps que arriscat esport de l'esquí, ens va reportar.

—21 de maig: Sota la direcció del mestre Miquel Casas i Bell, els components de l'Orfeó i la Coral de la Joventut Terrassenca, ens oferiren magníficament, un extens programa. Ens cridà l'atenció la interpretació de MICHELLE, que meresqué el bis (Orfeó amb acompanyament de contrabaix i bateria) dels autors Lennon i Mac Cartney, del conjunt anglès "The Beatles" i també TOTA LA TERRA i OH, SENYOR, VINE, NO TARDIS, de A. Taulé, també amb acompanyament rítmic. Així mateix, tinguérem la primícia de l'audició pública de L'HIMNE DE L'EXCURSIONISME TERRASSENCA, que el mestre Casas i Bell ha harmonitzat a veus mixtes i que ens volgué oferir en aquesta sessió. Gràcies al mestre Casas i Bell, L'HIMNE, ha sofert una bella transformació i té una insospitada harmonia de gran vàlua musical. Tant de bo, que els orfeons la incorporin en els seus programes i així quedi enaltida la seva lletra i música. A cantaires i mestre, el nostre agraïment per la vetllada que ens oferiren.

—28 de maig: De notable èxit, podem qualificar la sessió que ens van presentar el passat dia 28 de maig, els senyors Creixans i Genís Roca, sota el títol d'Expedició del Club Alpí Català al Cerro Torre, a la Patagònia Austral.

L'acte començà amb unes paraules de presentació del president de la S.A.M., senyor Àngel Casanovas, a les que seguiren les del senyor Creixans, el qual ens explicà el contingut de l'expedició, des del seu inici, fins a la seva fi, amb totes les seves incidències i anècdotes.

Començà la projecció amb unes diapositives de situació de l'expedició a Amèrica del Sud, a les que seguí una interessant, encara que una mica monòtona, pel·lícula titulada "Los Gauchos", sobre la vida dels pastors de la Patagònia, amb aspectes d'un interès excepcional.

Seguiren les diapositives, amb sistema triple, alternant amb una pel·lícula de colors, amb totes les incidències de l'Expedició per terres d'Amèrica del Sud. Tant les diapositives com la pel·lícula eren d'una qualitat excepcional. Veiérem l'intent al Cerro Torre, així com uns aspectes hivernals de la muntanya (aquestes últimes diapositives cedides per un periodista argentí, a l'expedició).

En conjunt, una bona conferència, que acabà de remarcar l'abundància d'actes d'aquest mes de maig.

—4 de juny: LA RUTA DE L'ÀRTIC (1.250 milles amb el vaixell correu de la costa Noruega) aquest fou el títol de la dissertació que ens oferí el nostre bon amic Sr. en Francesc Gurri i Serra, acompanyada de belles diapositives fotogràfiques. Amb les seves encertades paraules, el Sr. Gurri ens mostrà una sèrie d'inèdites visions dels països nòrdics: costums, clima, arquitectura, paisatges, etcètera. El nombrós públic dedicà al conferenciant un efusiu comiat en acabar l'acte.

—11 de juny: Sessió de projecció de diapositives de temes de muntanya, del nostre consoci Manuel Campos, que fou molt celebrada. Repartiment de premis als guanyadors de la 2.ª Cursa d'esquí del Vallès, "Núria-Puigmal-Núria", de la X^a Marxa excursionista de Regularitat per Muntanya, Trofeu Manuel Closa i de la XL Dia-da de Germanor.

—18 de juny: Es projectà la pel·lícula sobre l'exploració subterrània Cavorca 470, realitzada per l'Agrupació Científico-excursionista de Mataró. Aquesta pel·lícula, de color, és sonoritzada i té un fons musical molt ben escollit. Recull diferents trossos de cavitats de Catalunya, formant-ne una de sola a l'hora de projectar-la, on se'ns mostra una completa exploració a una cova desconeguda i que presenta totes les dificultats possibles que podem trobar a les cavitats. La durada de la pel·lícula és de 80 minuts. Una de les principals qualitats és la il·luminació que en tot moment hi és adequada i justa, cosa molt difícil a les filmacions subterrànies. També cal destacar la perfecció d'enquadrament d'imatges.

Fou presentada pel seu guionista i intèrpret, Josep Mas i Mas, el qual, bo i acabada la projecció, s'oferí al nombrós públic per tal de fer un petit col·loqui. Tots en vam sortir satisfets. Però creiem que la pel·lícula agradà més als principiants que no pas als que fa temps que es dediquen a l'exploració subterrània.

XL DIADA DE GERMANOR:

"Els paratges del peu del nostre Sant Llorenç del Munt, ens acolliran una vegada més, en aquesta DIADA DE GERMANOR. Poc podien sospitar els nostres antecessors, que després de quaranta anys, encara ens quedessin forces per continuar programant la DIADA.

No us penseu, que nosaltres també n'estem ben sorpresos. I aquesta continuïtat ens demostra, que la idea de les DIADES era bona i encara és vigent. Agrupar la gent i obligar-la a sortir a ple camp. Això en aquests temps que correm, tan còmodes (o ben mirat, tan incòmodes) no deixa de ser una gosadia, per part nostra. Però no, no, que socis, simpatitzants i amics, ens donen la raó i vénen. Potser, ara no vénen amb aquell arravatat idealisme dels socis d'antany, però, tanmateix vénen. I entre tots revaloritzem les antigues tradicions de la DIADA DE GERMANOR del CENTRE.

Veniu-hi doncs. Us esperem. Compartirem la mateixa tenda i el mateix cel blau".

Amb aquesta crida convidàvem a tots els excursionistes pels dies 5 y 6 de juny per reunir-nos a Can Robert.

A l'igual que l'any passat, acudí molta gent a la nostra cita. El lloc és de fàcil accés i fa de bon estar-hi.

Va haver de suspendre's el programa del diumenge a la tarda, dia 6. L'aigua que caigué torrencialment, ens obligà al retorn precipitadament.

L'audició de sardanes, no obstant, es realitzà el dia de Corpus, 10 de juny a les 12 del migdia a la Plaça Vella, amb molt poca audiència, per cert. El repartiment de premis als guanyadors dels concursos que s'havia de fer a Can Robert, en el transcurs del descans de les sardanes, s'efectuà el dia 11 de juny en el nostre saló. Els guanyadors dels concursos, foren els següents:

—*Concurs d'esportanis*: 1er. "Grup Els Elàstics", 2on. Elies Utset, 3er. Isidre Vives.

Cursa pedestre: Can Robert-Can Pobla-Can Robert: 20 participants; 1er. Artur Bros, 2on. Jacint Verdaguer, 3er. Joan Turu.

—*Concurs infantil de pintura ràpida*: 79 participants entre tots els grups; De 4 a 7 anys: 1er. Josep Campanyà, 2on. Neus Estella, 3er. Conxita Bertran. De 8 a 10 anys: 1ra. Teresa Salaet, 2on. Pere Figueres, 3er. Marc Marinello. De 11 a 14 anys: 1er. Jordi Centelles, 2on. Xavier Garcia, 3er. Lluís Crespo.

—*Cursa de sacs*: 24 participants entre tots els grups; fins a 6 anys: Montserrat Sabater; Jordi Amat. Fins a 10 anys: Dàlia Soriguera i Roger Prat. Fins a 14 anys: Rosina Agustí i German Soriguera.

—*Lluita a la corda*: 12 equips inscrits; equip campió, el compost per: Antoni Rocabert, Francesc Sabater, Ramon Vicens, Josep Ferrer i Miquel Busqueta.

—*Gimkama*: 24 participants; 1ers. Valentí Esteva i Magda Macià, 2ons. Jordi Moncunill i Montserrat Agustí i 3ers. Josep Sabater i M.ª Teresa Amat.

—*Quo vadis?*: 33 equips participants; 1ers. Miquel Prat i Srta. Barrull, 2ons. Jordi Corbella i M.ª Pilar Altimira, 3ers. Magda Macià i M.ª Carme Vidal.

—*Premi a la tenda més ben parada*: muntanya: Isidre Suana; camping: Jaume Centelles.

—*Concurs de rams i flors silvestres*: El ram més artístic a Sra. Millera i el ram més variat a Sra. Cardús.

—*Concurs de petanca*: (8 equips inscrits); Guanyador l'equip format per Maties Masip i Ernest Masip.

X^a MARXA EXCURSIONISTA LOCAL DE REGULARITAT PER MUNTANYA, TROFEU MANUEL CLOSA

El dia 25 d'abril passat va efectuar-se la X^a edició d'aquesta prova local que d'acord amb la sol·licitud feta a la Junta Directiva en la Reunió General de Socis de l'entitat se l'hi ha donat el nom de "Trofeu Manuel Closa" en recordança de l'Ex-President del Centre que va iniciar o instituir aquesta Marxa anual. Amb una participació de 65 equips inscrits, 61 equips sortits, 58 equips classificats i 3 equips desqualificats.

Va donar-se la sortida al primer equip a dos quarts de vuit del matí a l'estació de Vacarisses, seguint l'itinerari cap a Vacarisses, Cingle Gran, Coll de la Barceloneta, Cingle del Moliner, Ca-

rena del Roure Monjo, Els Cupots, Serra de Cardús, Font dels Eucaliptus, Coll Cardús, Serra d'En Ros, Vall de Can Boada de les Parentes i Estació d'Olesa.

Bonic recorregut de carenes amb visió magnífica de la muntanya de Montserrat des del balcó incomparable del Cingle de Vacarisses i tenint a l'esquerra en bona part de l'itinerari les valls i serres de Les Vendranes, de l'Obac i de la Pineda i en últim terme Sant Llorenç del Munt.

La classificació ha quedat establerta en el següent ordre:

- 1er. Jaume Prunés - Núria Freixas
- 2on. Jaume Fulladosa - Roser Cabanes
- 3er. Juli Puigantell - Manuel Campos
- 4art. Joan Boada - Magda Macià
- 5è. Artur Bros - Manuel Tomàs
- 6è. Xavier Fernández - Joan J. Carrasco
- 7è. Jordi Corbella - Ferran Roig
- 8è. Joan Ros - Miquel Riera
- 9è. Miquel Prat - Jordi Anter
- 10è. Joan Martínez - Joan Martínez

Fins a 58 equips classificats.

III^a MARXA DE REGULARITAT DEL VALLÈS

Prova organitzada pels nostres veïns del Club Muntanyenc de Sant Cugat del Vallès el dia 18 d'abril en un itinerari de Sant Llorenç, Montcau, Font del Llor, Sant Llorenç Savall.

Del nostre Centre hi van participar 4 equips que es classificaren en el següent ordre:

- 1er. Antoni Garriga - Maties Masip
 - 6è. Ramon Sans - Josep Gasol
 - 10è. Joan Ocaña - Fèlix Sansegundo
 - 18è. Antoni Argemí - Rosa M.ª Puig
- Obtinguérem el 1er. lloc per entitats.

XXXV^a MARXA EXCURSIONISTA DE REGULARITAT DE CATALUNYA

Va celebrar-se el dia 16 de maig, organitzada pel C. E. Àguila de Les Corts, amb una nodrida participació d'uns 500 equips. La del nostre Centre va ésser de 14 equips.

L'itinerari va desenrotllar-se per una regió del Bergcedà compresa entre el poble d'Olvan (sortida), Sant Maurici, Santuari de La Quar, Monestir de La Portella (deshabitat), Serra de les Tombes i El Raurell (arribada).

Excel·lent recorregut de muntanya mitja, reforçat en aquesta primavera d'abundància de pluges per una verdor i florida excepcionals i quantitat d'aigua per tot arreu.

La classificació obtinguda pels equips del nostre Centre ha estat la següent:

- 27 — Jaume Fulladosa - Roser Cabanes
- 53 — Maties Masip - Antoni Garriga
- 62 — Josep Gasol - Josep Castany
- 66 — Juli Puigantell - Francesc Ullés
- 130 — M.ª Teresa Alavedra - Amadeu Alavedra
- 137 — Pere Torrella - Frederic Garriga
- 221 — Domènec Prat - Isabel Fonte
- 235 — Joan Ocaña - Favià Flores
- 236 — Josep M.ª Cervelló - Antònia Alavedra
- 237 — Antoni Vicente - Joan Estella
- 263 — Artur Bros - Antoni Pulido
- 267 — Mateu Fusalba - Anna Fitó
- 273 — M.ª Mercè Masip - Concepció Garriga
- 298 — Jaume Llargués - Lluís Amat

En la classificació per entitats hem obtingut el 12è. lloc.

ALTRES NOTÍCIES:

Premis que ens plau destacar dels aconseguits pels nostres consocis:

—Els dies 20, 21, 22 i 23 de maig els nostres equips participaren al XIII Rally d'esquí Nacional i II Internacional dels Pirineus (Maladetes) organitzat pel Club Alpí Català.

Medalla d'Or a l'equip format per Alfred Martínez, Jaume Serrat i Francesc Burgos. Medalla de Plata a l'equip format per Josep Piera, Josep M.ª Freixes i Jacint Verdaguer.

—El Sr. Àngel Casanovas, ha obtingut el 6è. premi en el XII Concurs Nacional de Diapositives en color, organitzat pel Club Montañeros Celtas, de Vigo. Les nostres felicitacions als guanyadors.

Secció d'Alta Muntanya

XXI CURSET D'ESCALADA

El grup d'Escalada de la Secció, ha organitzat novament el curset d'escalada. Conscients de la seva responsabilitat els organitzadors i monitors compaginaren un programa amb 4 sortides pràctiques i 4 classes teòriques. Volem que els cursetistes recullin les màximes ensenyances d'aquests curssets i puguin així moure's amb la major seguretat quan practiquin l'escalada.

FESTA DE SANT BERNAT DE MENTHON

Dies 12 i 13 de juny: Es celebrà la tradicional acampada a les feixes de "La Mola", el dissabte dia 12. L'endemà al matí a les 10, missa en honor del Sant a l'església del cenobi de Sant Llorenç del Munt, processó i benedicció dels estris de muntanya. A les dues de la tarda, dinar de germanor a Can Pobla i repartiment de medalles als cursetistes aprovats del XXI Curset social d'escalada.

Dia 15 de juny: A les vuit del vespre, es celebrarà una missa a l'Església Parroquial de la Sagrada Família, en honor del nostre Sant patró.

Secció d'Investigacions Subterrànies (S. I. S.)

La passada Setmana Santa, la S.I.S. formà varis grups cadascun dels quals anava a explorar diferents zones. Així mentre els uns anaren a la Serra del Cadí, altres dedicaren les seves activitats a explorar diverses cavitats de Garraf, Sant Llorenç del Munt i Tortosa. Un altre grup anà a la Cova de la Fou de Bor, actualment la cavitat catalana de màxim recorregut, amb 1.600 m. Finalment, un sisè grup efectuà juntament amb l'Espeleo Club Sabadell i el grup EST de Mallorca, un ampli estudi sobre la zona kàrstica de Portocristo (Manacor). Les cavitats d'aquesta zona tenen la particularitat de trobar-se arran de mar, a la capa freàtica. Quasi totes elles inundades d'aigua, la majoria salada. Durant els cinc dies es visitaren moltes cavitats, entre elles les tres de Cala Varques; la de Can Bordils, que

superant el quilòmetre de recorregut, ens ofereix un dels més bonics espectacles que hem vist nosaltres a les diverses coves explorades; la de Sa Figuera, ja explorada l'any passat per la nostra Secció; l'avenc de Sa Sínia; les coves de Sa Coma, la des Fum, Son Morral, Es Canut, etc. A totes aquestes cavitats s'hi efectuà un complet estudi topogràfic, geològic, hidrològic, climàtic, biològic i també fotogràfic. L'operació s'anomenava "Manacor 71" i venia a resultar una continuació de la primera operació Sub Balear que fou efectuada l'octubre de l'any passat per la nostra Secció.

Pels dies 1 i 2 de maig un equip format per 11 espeleòlegs organitzà una sortida per explorar la Cova de Solencio de Bastaras (Osca) de 9.000 m. de recorregut i d'una gran bellesa interior. Creiem que no cal fer-hi pas cap comentari ja que prou en parlaren tots els diaris. És dolorós recordar que tres companys del S.I.E. de Barcelona perderen la vida pocs moments després d'efectuar la nostra exploració, en la que nosaltres tan sols poguérem entrar uns cinc-cents metres degut al seu estas interior.

Finalment, pels dies 10 i 20 de juny s'efectuaren unes pràctiques sobre topografia subterrània. Aquestes pràctiques varen ser molt concorregudes per membres de la Secció desitjosos d'aprendre aquesta necessària branca de l'estudi de les cavitats. Les classes foren dirigides per en Salvador Vives.

—De nou la secció ha editat un altre Butlletí, aquest amb el N.º 2 (abril del 1971). Es té la intenció de publicar dos números cada any. L'un dedicat al curset d'iniciació i l'altre al resum d'activitats de l'any anterior a la seva publicació.

Copiem de l'índex del Butlletí: Activitats de l'any 1970. 1.ª Campanya espeleològica a Castelló de la Plana: Vilafranca del Cid. Operació Espanya, Rio Mundo 70: Albacete. Operació Sub-balear I.

De cada cova o avenc explorat, es senyala una descripció molt completa i així mateix hi figuren onze plànols topogràfics. A la part central, un desplegable amb sis fotografies.

Acumulant-se la vida en les ciutats, ens anem assemblant als famolencs que tenen el cap gros i els membres raquítics i fins morts.

Excursions realitzades

Solament es relacionen les que es comuniquen a la Vocalia.

—19, 20, 21 març: Excursió a Guillerries; Sau, Tavertet, Rupià, El Far, Sant Martí Sacalm, Amer, per Ramon Sans, Manuel Tomàs, Josep Castany, Pere Martínez, Miquel Riera, Antoni Rocavert, Francesc Soler i Joan Grau.

29, 30 i 31 maig: La Pobla de Lillet, Santuari de Falgars, Pla de Catllaràs, Serra de Puig Lluent, Sant Jaume de Frontenyà, Borredà.

Per: Antoni Rocabert, Jaume Granero, Manuel Planchat, Núria Samper, Montserrat Soler, Francesc Soler, Salvador Serret, Isabel Fonte i Domènec Prat.

Sortides *d'espeleologia* per membres de la S.I.S.

14 març: AVENC DELS ESQUIROLS (via directa) (Ordal); A. Beltri, P. Villalba, J. Trullàs, E. Marcos, J. Oliveras i D. Pèrez.

20 i 21 març: COVA DE MURA i AVENC DEL CODOLOSOS (Mura); S. Vives, J. Centelles, J. Marcet, P. Verderi, M. Mulet, C. Turu i M. Agustí.

COVA DE LA FOU DE BOR (Cerdanya); M. Altimira, R. Pizà, A. Serra i R. Vilanova.

AVENC DE L'APERDO (Ordal); J. Gòmez, P. Vitó i F. Balada.

27 i 28 març: AVENC DE L'ESPLUGA (S. Llorenç); J. Verderi, P. Verderi, J. Marcet, S. Vives, J. Gòmez, P. Vitó, F. Balada, J. Centelles, Ll. Gil, A. Berenguel, R. Vilanova, C. Turu, M. Mulet i M. Agustí.

8-9-10-11-12-13 abril: "OPERACIÓ MANACOR 71" (SUB BALEAR II) (Mallorca); AVENC DE CAN MORRAL; COVA DES PORTELL DE SA COMA; COVA DE SA TORRA DE SA COMA; COVA DES TALAIOT DE NA PAL; COVA DE CAN BORDILS; COVES DE CALA BARQUES; COVA DES FUM; AVENC DE SA SINIA; AVENC DE SON CANUT; COVA DE S'AVISSAMENT; J. Marcet, M. Altimira, P. Verderi, J. Verderi, S. Vives, amb la col·laboració de L'Espeleo Club de Sabadell i Grup Est de Mallorca.

CAMPAMENT ESPELEOLÒGIC A LA Cerdanya: Tuta Gran; Tuta Freda; Tuta dels Barrancs; Fou de Bor; R. Vilanova y J. Centelles.

18 abril: COVA DEL PATRACO (Olesa de Montserrat); A. Bacarises, T. Lòpez, A. Lòpez, R. Graupera, E. Pons i R. Vilanova.

AVENC DE CAN TORRES (S. Llorenç); P. Ballbè, C. Vidal, A. Ruiz, R. Girabent, J. Masana, M. Mulet, M. Agustí i P. Guàrdia.

PROSPECCIONS ESPELEOLÒGIQUES A LA ROCA PICARDA (Mura); S. Vives, J. Centelles i J. Verderi.

25 abril: Sortida oficial a l'AVENC DEL CLUB (S. Llorenç); F. Balada, P. Vitó i J. Gòmez.

COVA DEL PATRACO (Olesa de Montserrat); R. Vilanova.

1 i 2 maig: AVENC DE SANT JAUME (La Mata); I. Juncosa, R. Graupera, A. Bacarises, A. Pinyol, J. Boada, Cano, A. Valls, J. Estruch, P. Verderi i R. Vilanova.

AVENC EMILI SABATÉ (Garraf); J. Gòmez, P. Vitó, P. Vilalba, Ll. Ayala i F. Balada.

COVA DEL SOLENCIO DE BASTARAS (Osca); M. Centelles, P. Ballbè, A. Ruiz, J. Marcet, J. Centelles, T. Trullàs, P. Blanc, P. Guàrdia, S. Vives, J. Pallisé (GIEM) i P. Sirvent (GEA).

9 maig: COVA DEL SALITRE (Collbató); A. Bacarises, R. Graupera i R. Vilanova.

AVENC DE LES ERMINIES (Mura); S. Vives, J. Marcet, P. Verderi, A. Beltri i J. Centelles.

15 i 16 maig: AVENC DEL LLEST "GALERIA SARDY" (1.ª absoluta) (S. Llorenç); S. Mesalles, J. Camí, R. Pizà, R. Vilanova, M. Altimiras i S. Vives.

23 maig: Prospeccions a les Boades (Rellinars) LOCALITZACIÓ DE L'AVENC DE LES BOADES (1.ª absoluta); J. Marcet i S. Vives.

COVA SINIA, COVA S'IGO i COVA DE SA FIGUERA (Mallorca); E. Prat.

COVES DE MURA (Mura); A. Trullàs i A. Bertri.

AVENC DE LA BREGA i AVENC DEL TORTOSÍ (S. Llorenç); R. Vilanova, I. Juncosa, A. Bacarises, R. Graupera, J. Boada, A. Valls i J. Canon.

27 maig: AVENC DEL LLEST (Galeria Sardy) (S. Llorenç); J. Estella, J. Camí, J. Centelles i J. Galofre.

30 maig: AVENC DEL CUENTO (La Mata); J. Marcet, J. Centelles, S. Vives, P. Verderi i J. Verderi.

31 maig: ESCLETXA DEL PALLER DE TOT L'ANY (1.ª absoluta) (L'Obac); J. Centelles, J. Verderi, P. Verderi, J. Marcet i S. Vives.

10 juny: AVENC DE LA SERRA DEL GALL ,Pedritxes); S. Vives, A. Ruiz, J. Centelles i J. Verderi.

AVENC DEL LLEST (S. Llorenç); J. Gòmez, F. Balada, P. Vitó, A. Beltri, R. Girabent, Ll. Gil, M. Sales, M. Carbó, Xavier i J. Gutiérrez.

13 juny: COVA DE MURA (Mura); F. Balada, J. Gòmez i P. Vitó.

Sortides a *Muntanya*, per membres de la S.A.M.

—9 d'abril: Ascensió amb esquís des de Cornellana a Cap de la Fesa (2.384 m.), Coll del Padrell, T. Ginabreda, Coll de Bacanella, Cornellana (Serra del Cadí), per Jordi Cuevas i Jordi Masana.

28 de juny: Ascensió a l'Aneto des de la Renclusa, per Manel Gasca i amics de Barcelona.

Sortides *d'escalada* per membres de la S.A.M.

SANT LLORENÇ

—21 març: Cova del Drac; via Manyos, per J. Camí, Lucas i S. Mesalles.

28 març: Cova del Drac; via interior, per Jacint Gràcia i Josep Esquinas.

—28 març: Cavall Bernat; via SW., per Jacint Gràcia, Josep Gràcia, Joan Gràcia, Josep Esquinas i Ramon.

—25 abril: Punta Monistrol, per Andreu Aparici i Josep M.ª Vilalta.

—25 abril: Cova del Drac; via Manyos, per V. Esteva, P. Gutiérrez, J. Masana, P. Giravent, P. Vilalta i P. Pla.

—25 abril: Cavall Bernat; via normal, per M. Gasca i amics.

—31 maig: Castellasses de Can Torres: variant via normal, per J. Llovet i M. Gasca.

—10 juny: Cova del Drac; via interior, per J. Esquinas, A. Soriano, J. Brunet i J. Masana.

—13 juny: Cova del Drac; via G.A.M. 2.ª local, per Joan Gómez, V. Esteva i J. Casana.

—13 juny: Cova del Drac; via Moiset, per J. Galofre, J. Masana i F. Burgos.

—13 juny: Cova del Drac; via normal, per A. Soriano i M. Gasca. La mateixa per M. Tidó, M. Galí, J. Carreras i C. Serrat.

—13 juny: Cavall Bernat; via Oest, per J. Gràcia, A. Soriano, Jacint Gràcia i J. Masana.

—20 juny: Punta Monistrol, per A. Hilla i Josep Gràcia.

—20 juny: Aresta Gran dels Cavalls; via Alaix, per J. Carreras i M. Gasca.

—24 juny: Roc de L'Esquirol; via normal, per Pepa Comas i J. Masana.

MONTSERRAT

—14 febrer: Trompa de l'Elefant; via GEDE, per C. Sabater i E. Bargaés.

—28 febrer: Gorro Frigi; via Montpart, per R. Reynald, J. Masana i J. Trullàs.

—28 febrer: Trompa de l'Elefant; via Anglada-Guillamon, per C. Sabater i E. Bargaés.

—28 febrer: La Mòmia; via Albert-Cervera, per J. Gràcia, J. Mangot i J. Esquinas.

—28 febrer: La Prenyada; via Manyos, per A. Aparici i N. Serrat.

—28 febrer: Trenca Barrals; via normal, per F. Burgos, J. M.ª Vilalta, P. Buixasa, M. Masana i A. Altet.

—14 març: La Prenyada; via normal, per A. Casanovas, J. Carrulla, J. Navarro, J. Sangüesa i Q. Paulo.

—28 març: La Momieta; via normal, per Pepa Comas, Maite Masana, J. Trullàs, R. Reynald, V. Esteva i J. Masana.

—4 abril: Agulla S. Benet; per J. Mangot i M. Gasca.

—9, 10, 11, 12 abril: Portella Superior; via normal. - Esquelet; via Romenage. - Re de la Partió; via Casanovas, 1.ª local, 4.ª absoluta. - La Màquina de Tren; via Iglesias-Casanovas, 1.ª local. - Casc de Guerrer; via Doble corda, per J. Mangot, Josep Gràcia, Jacint Gràcia i Josep Esquinas.

—12 abril: Màquina de Tren; via normal, per J. Mangot i J. Gràcia.

—1 maig: Agulla Sant Benet i Agulla del Camí, per N. Serrat, A. Aparici, S. Mesalles, Lucas, J. Gràcia, J. Esquinas, J. Masana i V. Esteva.

—23 maig: Prenyada; via Manyos, per J. Cuevas i M. Garcia.

—30 maig: Gorro Frigi; via Haus, per A. Aparici i J. M.ª Vilalta.

—30 maig: La Mòmia; via Albert-Cervera, per M. Garcia i J. Masana.

—13 juny: Cadireta d'Agullas; via GAM, per J. Cuevas i M. Garcia.

—20 juny: Sostre del Monestir, per M. Garcia, J. Cuevas i J. Masana.

VACARISSES

—14 març: Cingle del Lleó; via Geperut, 1.ª absoluta, per V. Esteva, P. Gutièrrez i J. Masana.

CAMARASA

—18 abril: Punta Víctor; Aresta NE. via "Bielo", 1.ª absoluta, per R. Reynald, G. Balcells i F. Andreu.

REGIO LA RIBA

—13 desembre 70: Els Lloros; via normal, 1.ª local, per Bru Arnavat i Martí Royo.

—20 desembre 70: La Ferranda; via normal, 1.ª local, per Bru Arnavat i Martí Royo.

—27 desembre 70: El Nas; via normal, 1.ª local, per Bru Arnavat i Martí Royo.

—9 abril: Castell Dalmau; via Burils, 1.ª local, per Bru Arnavat i Joan Canals.

—18 abril: Pared de la Torre; via normal, per Bru Arnavat i Joan Canals.

—2 maig: Pared de la Terral; via normal, 1.ª local, per Bru Arnavat i Joan Canals.

—2 maig: La Toia; via normal, 1.ª local, per Bru Arnavat i Joan Canals.

—16 maig: Castell Dalmau; via Angel, 1.^a local, per Bru Arnavat i Joan Canals.

—20 maig: Castell Dalmau; via Tacos, 1.^a local, per Bru Arnavat i Joan Canals.

DECORACIÓ

ELLSA, S. A.

Carretera Martorell, 58

Telèfon 298 14 88

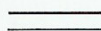
**CARLES
ALTIMIRA**

Treballs de Fusteria industrial i per a la Construcció.
Especialitzat en la construcció d'esquís d'encàrrec.
Reparacions i lloguer d'esquís.

Carretera de Montcada, 59 - Telèfon 297 50 76 - T E R R A S S A

Joan Estella i Vilana

CONSTRUCTOR D'OBRES

Pedrell, n.º 18
Telèfon 298 04 21

T E R R A S S A

Deportes Alpinos

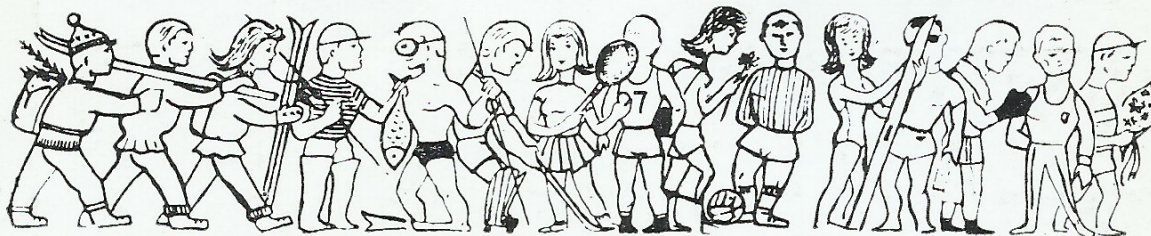
li ofereixen
el millor assortiment en

TOTA MENA D'ARTICLES
PER ESPORT.

RUTLLA, 31 - TERRASSA - Telèf. 297 40 69

Arimón, 25

SABADELL

FOTOS

francino

Plaça Espanya, 13

Telèfon 297 28 33

TERRASSA